

Prof. JUDr. Vladimír Týč, CSc.

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

**obecná část – přímý účinek a
odpovědnost „Francovich“**

Masarykova univerzita 2015

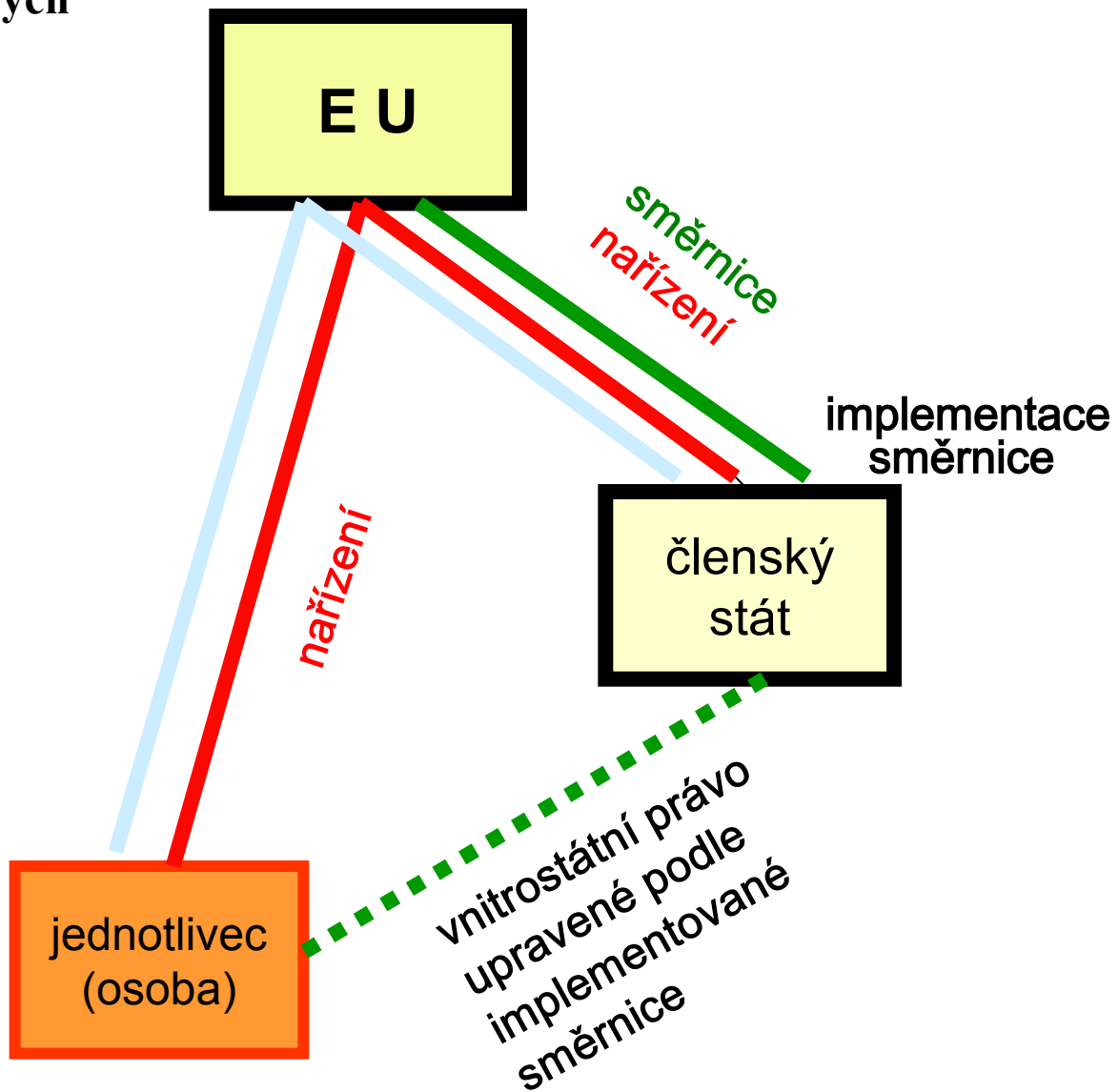
Přímý účinek práva EU

- ustanovení práva EU je **přímo aplikovatelné na jednotlivce** – není potřeba národních prováděcích pravidel
- **základní podmínky přímého účinku:** ustanovení je (1) **přímo aplikovatelné** (self-executing) a (2) **bezpodmínečné**

Přímý účinek práva EU – pokrač.

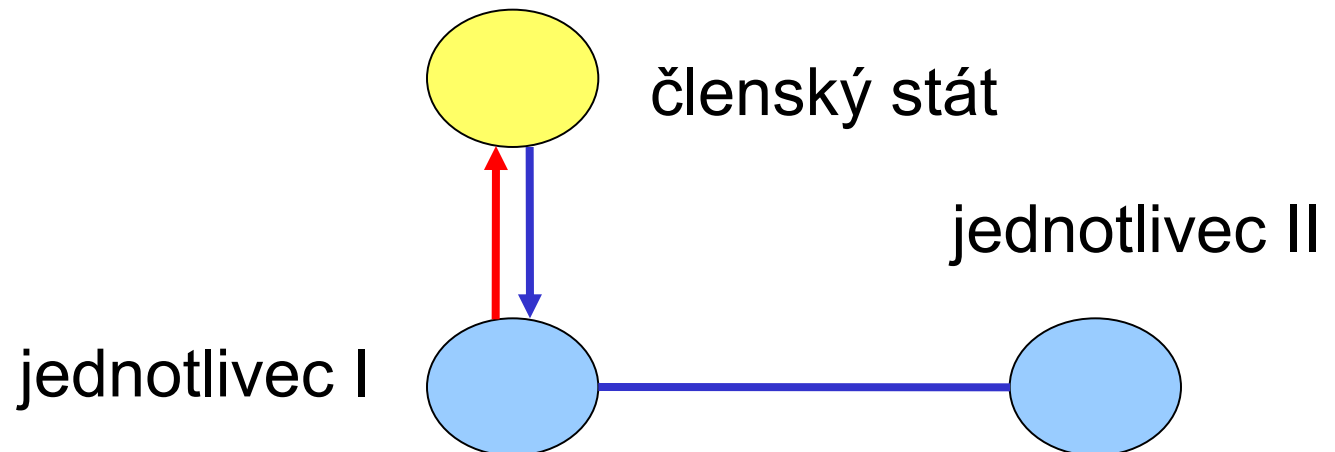
- **přímá aplikovatelnost:** faktická vlastnost právní normy - není potřeba národních prováděcích pravidel, je to předpoklad přímého účinku **self-executing**
- **přímý účinek:** právní vlastnost právní normy, důsledek přímé aplikovatelnosti = bezprostřední závaznost

prameny sekundárního práva v jednotlivých vztazích

Přímý účinek II

- jednotlivec se může dovolat ustanovení práva EU před národním soudem proti státu (př.úč. **vertikální vzestupný**) nebo proti jinému jednotlivci (př.úč. **horizontální**)
- stát se může dovolat ustanovení proti jednotlivci (př.úč. **vertikální sestupný**)

Přímý účinek III

jednotlivé prameny práva

- **Nařízení:** ano, všechny typy přímého úč.
- **Směrnice:** ne, ale ... (jen vertikální vzestupný)
- **Primární právo (Smlouvy):** záleží na povaze ustanovení, pokud ano, všechny typy přímého účinku.
- *Ve všech případech musí být dány podmínky pro přímý účinek (přímá aplikovatelnost, nepodmíněnost).*

Přímý účinek ustanovení primárního práva

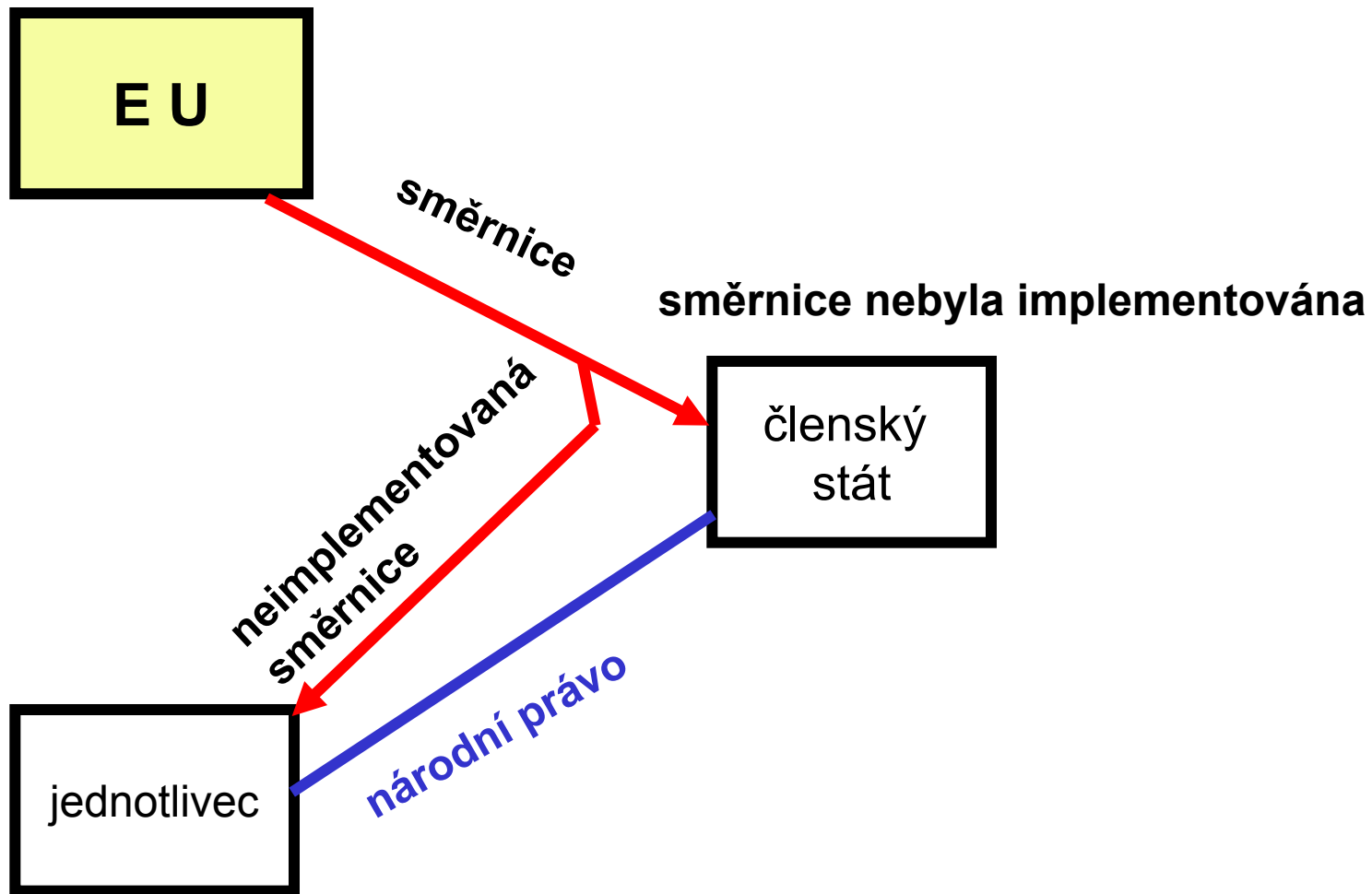
- 1. ustanovení je **přímo aplikovatelné** (self- executing): **ANO** (čl. 101)
- 2. ustanovení **není přímo aplikovatelné**, netýká se přímo jednotlivce: **NE** (býv. čl. 10, nyní čl. 4 SEU)
- 3. Pochybnosti: judikatura ESD (čl. 157)

Přímý účinek směrníc

- za normálních okolností není – neaplikují se (předpokládána implementace do národního práva)
- implementace nesprávná nebo opožděná: jednotlivec se **může dovolat svých práv přímo – na základě směrnice**. = Přímý účinek možný, ale jen vertikální vzestupný.
- judikatura: van Duyn, Ratti, Kolpinghuis

Přímý účinek neimplementované směrnice

Judikatura ke směrnícím

- Ratti – 1978
- Kolpinghaus Nijmegen – 1987
- von Colson – 14/83
- Faccini Dori - C-91/92
- Francovich - 6,9/90
- Brasserie du Pecheur C-46/93
- Kobler - C-224/01

Nepřímý účinek směrnic

- Směrnice nebyla včas správně implementována a její přímý účinek je nemožný
- Ustanovení národního práva musí být interpretováno podle směrnice
- Interpretace nahrazuje chybějící implementaci
- Jen je-li možný různý výklad
- Judikatura: von Colson, Marleasing

Odpovědnost státu I

- Směrnice nebyla včas správně implementována a její přímý účinek je nemožný
- Členský stát pak **odpovídá za škodu vzniklou jednotlivci** a způsobenou neimplementací směrnice
- Judikatura: Francovich (C-6,9/90), Brasserie du Pecheur (C-46,48/93), Kobler (C-224/01)

Odpovědnost státu II

- **PODMÍNKY ODPOVĚDNOSTI**
- **FRANCOVICH:**
  - a) účel směrnice: subjektivní práva jednotlivce
  - b) obsah subjektivních práv lze specifikovat
  - c) příčinná souvislost
- **BRASSERIE DU PECHEUR:**
  - d) porušení práva dostatečně závažné
  - e) náhrada škody podle vnitrost. práva, i úroky
  - f) objektivní odpovědnost (nikoli zavinění)

Odpovědnost státu III

- **PRVKY ODPOVĚDNOSTI**
- a) subjekt – členský stát
- b) subjektivní stránka: objektivní odpovědnost
- c) objektivní stránka:
  - protiprávní jednání
  - škoda a její náhrada
  - příčinná souvislost
  - vztah mezi přímým účinkem a odpovědností: není

Odpovědnost státu IV

- **DALŠÍ VÝVOJ JUDIKATURY**
- **Faccini Dori (C-91/92)** („účel směrnice“)
- **Palmisani (C-261/95)** (národní režim = standard)
- **KÖBLER (C-224/01)**: soud nejvyššího stupně a předběžná otázka
- -----VŠB-----311014-----